

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. I-722
10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Augant įtampai darbo rinkoje dėl infliacijos ir darbo jėgos trūkumo, Lietuvos verslas išgyvena sunkius laikus. Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 210 straipsnis numato, kad profesinės sąjungos gali turėti savo atstovus įmonių valdymo ir priežiūros organuose. O tuo pat metu, DK 211 straipsnis įtvirtina, kad darbuotojų atstovų skiriamas juridinio asmens valdymo ar priežiūros organo narys turi būti to juridinio asmens darbuotojas. DK ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka darbuotojų atstovai turi teisę skirti dalį juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo, kuris skiriamas ar renkamas pagal šių juridinių asmenų veiklą reglamentuojančius teisės aktus ar steigimo dokumentus, narių.

Savo ruožtu Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 10 straipsnio 2 dalis 3 punktas numato, kad tokių įmonių valdybos nariais turi būti skiriami darbuotojų atstovai, kurie turi sudaryti ne mažiau kaip 1/5 įmonės įstatuose nurodyto valdybos narių skaičiaus, bet ne mažiau kaip vieną. Visgi ši teisė Lietuvoje yra silpnai įgyvendinama valstybės ir savivaldybių valdomose įmonėse ir susiduriama su dideliais sunkumais įmonėms nuolat darant dirbtines kliūtis darbuotojų atstovų patekimui į įmonių valdymo organus, kuomet jie nedirba konkrečioje įmonėje.

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 10 straipsnio ir DK 211 straipsnio pakeitimo projektai (toliau – Įstatymo projektai) parengti, siekiant stiprinti profesines sąjungas ir paskatinti Lietuvos įmonių valdymo profesionalizaciją ir EBPO standartų diegimą.

Įstatymo projektais numatoma, kad darbuotojų atstovais gali būti ne tik valstybės ar savivaldybės įmonėje dirbantys asmenys, bet ir profesinių sąjungų deleguoti asmenys.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Lietuvos Respublikos Seimo nariai Tomas Tomilinas ir Laima Nagienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Projekte aptarti teisiniai santykiai šiuo metu yra reguliuojami Lietuvos Respublikos darbo kodeksu bei Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymu. DK 211 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad darbuotojų atstovais įmonėje gali būti tik toje įmonėje dirbantys asmenys. Tuo tarpu valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 3 punkte numatyta, kad valstybės ir savivaldybės įmonių valdybos nariais turi būti skiriami **darbuotojų atstovai**, kurie turi sudaryti ne mažiau kaip 1/5 įmonės įstatuose nurodyto valdybos narių skaičiaus, bet ne mažiau kaip vieną. Tačiau, nei viename iš šių teisės aktų, šiuo metu nėra apibrėžta galimybė profesinių sąjungų atstovams nedirbantiems konkrečioje valstybės ar savivaldybės įmonėje tapti valdybos nariais.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siūloma Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 3 punktą papildyti žodžiais „**ir (ar) profesinės sąjungos deleguoti asmenys nedirbantys įmonėje**“, nustatant, kad valstybės ir savivaldybės įmonių valdybos nariais turi būti skiriami darbuotojų atstovai arba profesinių sąjungų deleguoti asmenys, kurie turi sudaryti ne mažiau kaip 1/5 įmonės įstatuose nurodyto valdybos narių skaičiaus, bet ne mažiau kaip vieną.

DK pakeitimu siūloma pakeisti 211 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip „**Darbuotojų atstovų skiriamas juridinio asmens valdymo ar priežiūros organo narys turi būti to juridinio asmens darbuotojas ir (arba) profesinės sąjungos deleguotas asmuo, kuris nėra to juridinio asmens darbuotojas**“.

Tikimasi, kad nustačius tokį teisinį reguliavimą, valstybės ir savivaldybių įmonėse bus užtikrintas į valdybą skiriamų asmenų profesionalumas ir nepriklausomumas bei šiose įmonėse dirbančių asmenų teisių gynimas bus efektyvesnis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus įstatymą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Priimtas įstatymas neturės įtakos verslo sąlygoms ir verslo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priimtam įstatymui inkorporuoti į teisinę sistemą priimti naujų, pakeisti galiojančių ar pripažinti netekusiais galios įstatymų nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte naujos sąvokos nėra teikiamos, taip pat nekeičiamos galiojančios sąvokos.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, - kas ir kada juos turėtų priimti:

Priimtam įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų parengti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo projekto nuostatoms įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu gautas Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos vertinimas.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jiems įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“, yra „profesinė sąjunga“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.